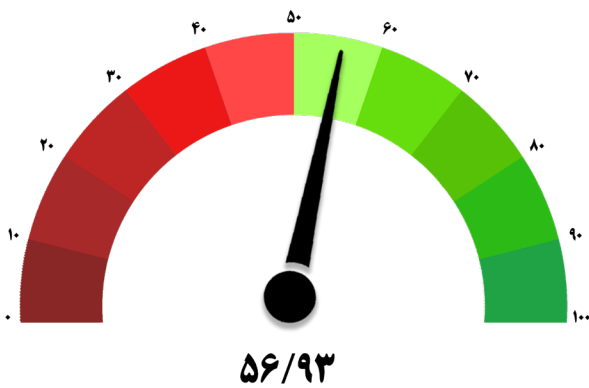

طرح شاخص مدیران خرید

آذر ماه ۱۳۹۸

معاونت اقتصادی

شاخص صنعت – دوره پانزدهم

- ✓ عدد شاخص کل (۵۶/۹۳)، نشان‌دهنده رونق در بخش صنعت در آذر ماه نسبت به ماه گذشته (۵۱/۱۳) است.
- ✓ شاخص سرعت انجام و تحویل سفارش (۶۲/۳۳) در آذر، بیشترین میزان شاخص در بین ۵ مولفه اصلی شاخص بوده است.
- ✓ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۵۵/۳۲) دارای تغییرات مثبت نسبت به ماه گذشته (۵۳/۸۶) است.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه خریداری شده (۴۸/۶۱) کمترین مقدار شاخص در بین ۵ مولفه اصلی شاخص بوده است.
- ✓ شاخص انتظارات تولید در ماه آینده نیز با رقم ۶۱/۶۷، ادامه بهبود وضعیت بخش صنعت در دی ماه را پیش‌بینی می‌کند.
- ✓ افزایش مقدار دسته‌جمعی مولفه‌های تشکیل‌دهنده شاخص کل در این ماه نشان از بهبود نسبتاً پر قدرت شاخص صنعت در چهار ماه گذشته است. با اینحال افزایش قیمت مواد اولیه و به تبع آن افزایش قیمت محصولات تولیدی می‌تواند روند رو به رشد بخش صنعت را دچار مخاطره نماید.

شاخص کل اقتصاد – دوره سوم

- ✓ عدد شاخص کل (۴۸/۲۲)، نشان‌دهنده رکود در کل اقتصاد در آذر ماه نسبت به ماه گذشته (۴۲/۲۷) است.
- ✓ شاخص سرعت انجام و تحویل سفارش (۵۴/۷۶) در آذر، بیشترین میزان شاخص در بین ۵ مولفه اصلی شاخص بوده است.
- ✓ شاخص میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (۴۸/۷۹) کاهش یافته اما دارای تغییرات مثبت نسبت به ماه گذشته (۴۴/۸۸) است.
- ✓ شاخص موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده (۴۱/۳۷) کمترین مقدار شاخص در بین ۵ مولفه اصلی شاخص بوده است.
- ✓ شاخص انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده نیز با رقم ۴۹/۹۸، تثبیت وضعیت کل اقتصاد در دی ماه را پیش‌بینی می‌کند.
- ✓ به نظر می‌رسد علی‌رغم بهبود وضعیت تولید در بخش صنعت، رکود موجود در سایر بخش‌های اقتصادی از جمله خدمات، ساختمان و خرده‌فروشی موجب شده تا وضعیت کل اقتصاد در آذرماه نیز در حالت رکودی قرار گیرد. علاوه بر آن حرکت پرشتاب افزایش در قیمت مواد اولیه و به تبع آن افزایش قیمت محصولات و خدمات تولیدی نیز می‌تواند روند بهبود وضعیت کل اقتصاد را دچار مخاطره نماید.

شامخ کل اقتصاد

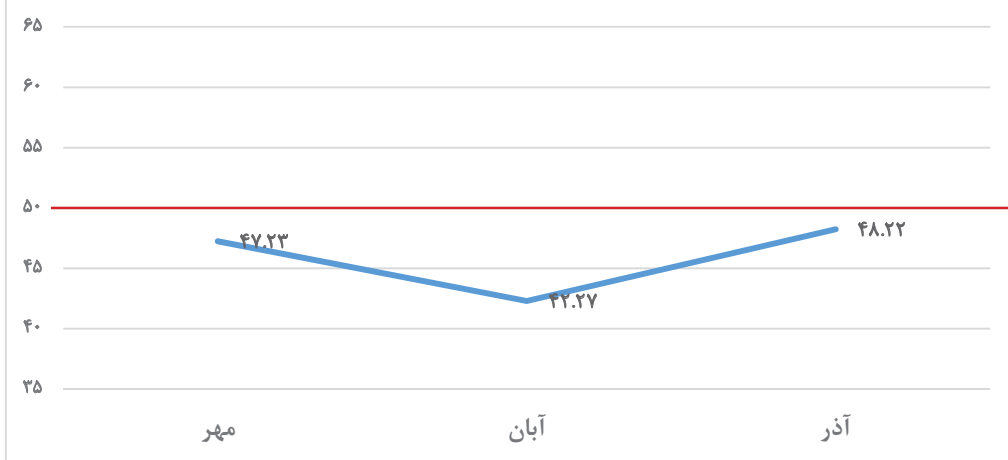
پس از یکسال اجرای موفقیت‌آمیز طرح شامخ صنعت که طی آن وضعیت رونق و رکود بخش صنعت با همکاری حدود ۴۰۰ بنگاه صنعتی مؤثر در هرماه محاسبه و اعلام گردید، از ابتدای مهرماه سال جاری نیز با هدف ارائه تصویری از وضعیت کل اقتصاد کشور در هرماه، شامخ کل اقتصاد در دستور کار اتاق بازرگانی ایران قرار گرفت و برای نخستین بار در کشور امکان رصد ماهانه وضعیت رونق و رکود برای تمامی بخش‌های تعیین‌کننده اقتصاد کشور به صورت یکجا فراهم گردید. لازم به ذکر است که در جمع‌آوری اطلاعات مربوط به شامخ کل اقتصاد، نمونه‌هایی از بین تمامی واحدهای صنعتی، خدماتی و کشاورزی در سطح کشور که نقش مؤثری در ایجاد ارزش افزوده در بخش مربوط دارند انتخاب و مورد پرسش قرار گرفته‌اند. نکته حائز اهمیت دیگر آن است که اتاق بازرگانی ایران به عنوان دبیرخانه کمیته آمارهای بخش خصوصی کشور از همکاری اتاق‌های تعاون و اصناف ایران نیز در فرایند جمع‌آوری و محاسبه شامخ کل اقتصاد استفاده می‌برد. در همین راستا، اتاق تعاون ایران نسبت به اجرا و انتشار نخستین شامخ بخش ساختمان کشور از مهر ۱۳۹۸ اقدام نمود و اتاق اصناف ایران نیز اجرای تخصصی شامخ خرده‌فروشی کشور را از آذرماه جاری آغاز نموده است.

همان‌طور که قبلاً ذکر شد اتاق بازرگانی ایران از مهرماه سال ۱۳۹۷ اقدام به محاسبه و انتشار شامخ صنعت (بخش تولید) نموده است. با توجه به ویژگی‌های متفاوت سایر بخش‌های اقتصادی مانند بخش خدمات که ماهیت غیر تولیدی دارد و یا بخش کشاورزی که ماهیت فصلی و جغرافیایی خاصی در نقاط مختلف کشور دارد و همچنین بخش ساختمان که ماهیت پروژه‌ای داشته و امکان گزارش‌گیری ماهانه از روند اجرای فعالیت‌های آن با پیچیدگی‌های بیشتری نسبت به بخش صنعت برخوردار است، محاسبه شامخ کل اقتصاد نیز با پیچیدگی بیشتری نسبت به محاسبه شامخ صنعت روبروست. به منظور محاسبه شامخ کل اقتصاد با انتخاب نمونه‌ای از بین همه واحدهای تشکیل‌دهنده بخش‌های مهم اقتصادی و اعمال ضریب سهم ارزش افزوده هر یک از بخش‌ها در کل اقتصاد در نتایج حاصل از نظرسنجی پرسش‌های اصلی در بین پرسش‌های دوازده‌گانه شامخ (همانند شامخ صنعت با اندکی اصلاح) سعی شده تا نتایج طرح شامخ در سطح کل اقتصاد از دقت قابل قبولی برخوردار گردد. با اینحال تا زمانی که نمونه‌های کاملاً مؤثر در هر بخش به تعداد کافی و با پوشش مناسب در طرح مشارکت نداشته باشند، امکان ارائه اطلاعات تفصیلی شامخ ترکیبی کل اقتصاد به تفکیک همه اجزای تشکیل‌دهنده آن وجود ندارد که امیدواریم تا در آینده نزدیک دستیابی به این هدف مهم نیز میسر گردد.

جدول ۱: شامخ کل اقتصاد - شاخص مدیران خرید (PMI) آذر ماه ۱۳۹۸

شاخص	مهر ۹۸	آبان ۹۸	آذر ۹۸
شامخ کل اقتصاد	۴۷.۲۳	۴۲.۲۷	۴۸.۲۲
میزان فعالیت‌های کسب و کار	۴۷.۴۵	۴۱.۴۹	۴۹.۶۱
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۲.۲۶	۴۰.۵۰	۴۵.۷۰
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۵.۳۷	۴۶.۴۵	۵۴.۷۶
موجودی مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۴۶.۶۹	۳۸.۰۵	۴۱.۳۷
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۴۸.۵۷	۴۴.۸۸	۴۸.۷۹
قیمت خرید مواد اولیه یا لوازم خریداری شده	۵۸.۳۲	۷۴.۸۰	۷۸.۴۱
موجودی محصول در انبار یا کارهای معوق	۴۹.۳۵	۴۸.۱۳	۴۸.۰۵
میزان صادرات کالا یا خدمات	۴۴.۹۵	۴۳.۴۲	۴۵.۰۹
قیمت محصولات تولیدشده یا خدمات ارائه شده	۴۵.۱۷	۵۳.۵۵	۵۵.۷۴
مصرف حامل‌های انرژی	۵۶.۸۳	۵۹.۷۴	۶۱.۴۱
میزان فروش کالاها یا خدمات	۴۳.۲۲	۳۹.۳۳	۴۶.۷۷
انتظارات در ارتباط با میزان فعالیت اقتصادی در ماه آینده	۵۷.۵۹	۴۷.۶۱	۴۹.۹۸

نمودار ۱: مقایسه شامخ کل اقتصاد در سه ماه گذشته (دوره اول تا سوم)

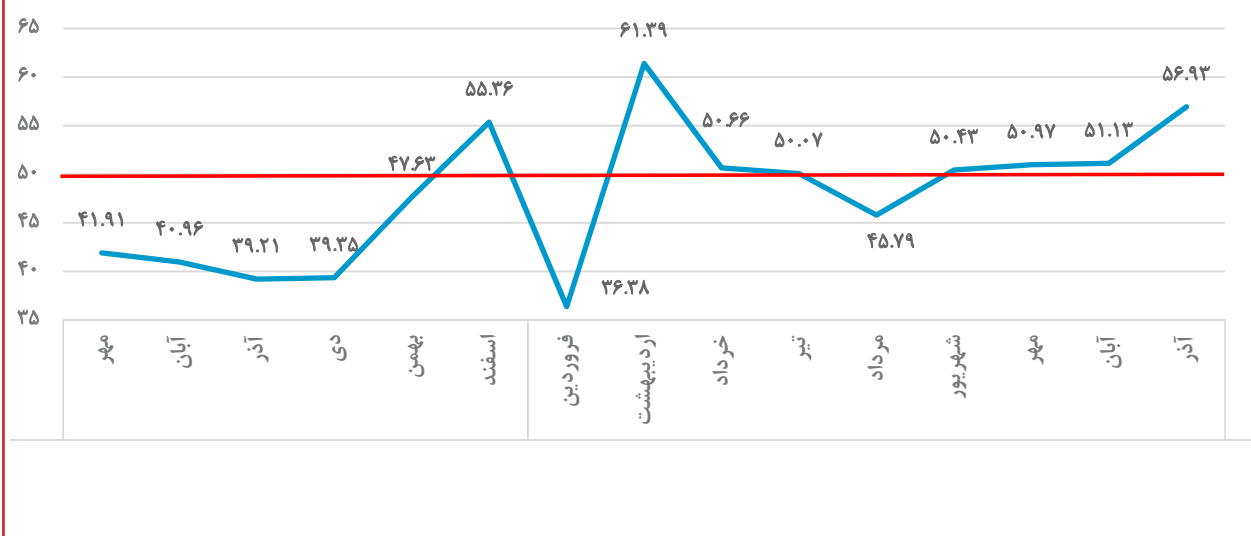
شامخ صنعت

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی ایران، با انجام بررسی‌های لازم، برای نخستین بار در مهرماه ۱۳۹۷ به اجرای طرح شامخ پرداخته و این شاخص را برای بخش صنعت ارائه کرده است. پرسشنامه الکترونیکی شامخ در انتهای هر ماه توسط حدود ۴۰۰ کارگاه صنعتی فعال و بزرگ که سهم عمده‌ای در اشتغال، تولید و ایجاد ارزش افزوده اقتصادی در صنعت کشور دارند، تکمیل می‌شود. در این طرح بنگاه‌ها با استفاده از طبقه‌بندی بین‌المللی کلیه فعالیت‌های اقتصادی (ISIC.Rev4) در ۱۲ گروه صنعتی به شرح زیر طبقه‌بندی و از آنها آمارگیری اینترنتی به عمل می‌آید: ۱- صنایع غذایی، ۲- صنایع نساجی، ۳- صنایع پوشاک و چرم، ۴- صنایع شیمیایی، ۵- صنایع فلزی، ۶- صنایع لاستیک و پلاستیک، ۷- صنایع ماشین‌سازی و لوازم خانگی، ۸- صنایع فرآورده‌های نفت و گاز، ۹- صنایع کانی غیرفلزی، ۱۰- صنایع تولید وسایل نقلیه و قطعات وابسته، ۱۱- صنایع چوب، کاغذ و مبلمان و ۱۲- سایر صنایع. پرسشنامه شامخ شامل ۱۲ پرسش است.

جدول ۲: شامخ صنعت - شاخص مدیران خرید (PMI) آذر ماه ۱۳۹۸

شاخص	مهر ۹۸	آبان ۹۸	آذر ۹۸
شامخ کل صنعت	۵۰/۹۷	۵۱/۱۳	۵۶/۹۳
مقدار تولید محصولات	۴۹/۲۹	۴۹/۶۰	۵۹/۵۶
میزان سفارشات جدید مشتریان	۴۵/۳۲	۴۸/۹۷	۵۵/۸۹
سرعت انجام و تحویل سفارش	۶۰/۶۵	۵۹/۳۸	۶۲/۳۳
موجودی مواد اولیه خریداری شده	۴۸/۸۷	۴۳/۵۸	۴۸/۶۱
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۵۵/۳۶	۵۳/۸۶	۵۵/۳۲
قیمت خرید مواد اولیه	۴۶/۹۲	۶۳/۷۹	۷۶/۲۰
موجودی محصول نهایی در انبار	۵۶/۷۷	۵۱/۹۴	۴۹/۷۸
میزان صادرات کالا	۴۶/۰۶	۴۶/۲۷	۴۷/۱۹
قیمت محصولات تولیدشده	۴۰/۵۹	۴۵/۱۳	۵۳/۲۲
مصرف حامل‌های انرژی	۵۲/۱۹	۵۸/۹۱	۶۲/۷۰
میزان فروش محصولات	۴۴/۰۲	۴۵/۹۳	۵۵/۵۳
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۲/۳۲	۵۹/۷۱	۶۱/۶۷

نمودار ۲: روند شاخص کل صنعت

تحلیل شامخ صنعت

همانگونه که قبلاً اشاره شد، یکی از ویژگی‌های برجسته شاخص PMI، ارائه اطلاعات مبتنی بر داده‌های واقعی، پیش از عرضه آمارهای رسمی است و به عبارتی این شاخص حالت پیشرو دارد به نحوی که با استفاده از آن می‌توان رشد یا انقباض اقتصادی را پیش از داده‌های رسمی پیش بینی نمود. البته شایان ذکر است که به دلیل قدمت کوتاه تهیه این داده در ایران، برای اعمال تعدیل‌های فصلی و تطابق این شاخص با آمارهای رسمی نظیر رشد اقتصادی، اشتغال، صادرات و موارد دیگر، به داده‌های بیشتری نیاز است.

با مقدمه مذکور مشاهده می‌شود که پس از ماه‌ها وضعیت رکودی و عدم تغییر محسوس شاخص نسبت به ماه قبل، شامخ کل در آذر ماه حکایت از اندکی بهبود در وضعیت صنعت کشور دارد. به گزارش فعالان اقتصادی، مقدار تولید در این ماه نسبت به ماه قبل افزایش یافته است که در کنار این متغیر، متغیرهای میزان سفارشات جدید و استخدام و بکارگیری نیروی انسانی، دلایل مثبت شدن شاخص در این ماه هستند. تقریباً در تمام صنایع مورد بررسی (بجز صنعت مواد غذایی که نسبت به ماه قبل کاهش جزئی نشان می‌دهد) مقدار تولید نسبت به ماه قبل افزایشی بوده است.

آنچه در گزارش شامخ این ماه جلب توجه می‌نماید افزایش قیمت خرید مواد اولیه در شامخ کل و همچنین تمامی صنایع مورد بررسی بوده است که شاید بتوان دلایل آن را در افزایش قیمت بنزین و نرخ ارز جستجو نمود. ویژگی دیگر شاخص شامخ در این ماه افزایش مصرف حامل‌های انرژی در کل صنعت و نیز در تمامی صنایع مورد بررسی بوده است. بررسی شامخ در متغیر مصرف حامل‌های انرژی حاکی از ارتباط این متغیر با میزان تولید بوده به نحوی که با افزایش (یا کاهش) تولید، مصرف حامل‌ها افزایش (کاهش) داشته است. از طرف دیگر، با فرا رسیدن امواج سرما در فصول سرد سال، مصرف حامل‌ها تحت تأثیر قرار گرفته است. با این تفاسیر افزایش مصرف حامل‌های انرژی در آذرماه با وضعیت تولید و همچنین اوضاع جوی، قابل تفسیر است.

با نگاهی به شامخ کل صنعت و همچنین شامخ صنایع مختلف، در یک جمع‌بندی کلی می‌توان گفت که هر چند وضعیت اغلب صنایع اندکی بهبود قابل مشاهده است اما نمی‌توان این وضعیت را خروج از فاز رکودی تعبیر نمود و باید برای آمار ماه‌های آتی به منظور رصد تغییرات تولید و پایداری رشد منتظر ماند.

لاستیک و پلاستیک

وضعیت صنایع لاستیک و پلاستیک در ماه آذر ۱۳۹۸ در مقایسه با ماه قبل با اندکی بهبود روبرو بوده است (۵۷/۹).

به دنبال افزایش قیمت جهانی نفت خام در آذرماه ۱۳۹۸، قیمت خرید مواد اولیه این گروه از صنعت در آذرماه ۱۳۹۸ به شدت افزایش یافته (۸۲/۱) و موجودی مواد اولیه نیز با کاهش مواجه شده است (۴۲/۹). با این حال عدد شاخص تولید محصولات و میزان سفارشات

۱. افزایش قیمت نفت خام از ۶۳.۳ دلار به ازای هر بشکه در اول آذر ۹۸ تا ۶۷.۶ دلار در اواخر ماه مذکور (قیمت روزانه سبد نفتی در سایت سازمان اوپک)

جدید در آذر ۹۸ نسبت به ماه قبل نشان از افزایش داشته است (هر دو شاخص ۵۷/۱). با توجه به آنکه در ۴ ماه گذشته (مرداد تا آبان)، قیمت خرید مواد اولیه با کاهش یا عدم تغییر روبرو بوده است، افزایش سفارشات جدید علی‌رغم افزایش ناگهانی قیمت مواد اولیه، می‌تواند متاثر از نگرانی متقاضیان از افزایش قیمت‌های آتی محصولات این گروه صنعتی باشد. پیش‌بینی‌های جهانی نیز حکایت از افزایش قیمت نفت در سال ۲۰۲۰ میلادی دارند.^۲

لازم به ذکر است که در آذرماه ۱۳۹۸ قیمت خرید مواد اولیه در تمامی گروه‌های صنعت نسبت به ماه قبل افزایش داشته است که بخشی از آن می‌تواند به‌طور مستقیم یا غیرمستقیم متاثر از افزایش قیمت بنزین در آبان‌ماه ۹۸ در داخل کشور نیز بوده باشد. ارزیابی افزایش قیمت خرید مواد اولیه لاستیک و پلاستیک بعد از صنایع «فلزی» و «وسایل نقلیه و قطعات وابسته»، بیشترین عدد شاخص بوده است.

میزان تولید محصولات صنایع لاستیک و پلاستیک در ماه آذر ۹۸ نسبت به ماه قبل افزایش یافته است. فروش محصولات این گروه از صنعت نیز پس از ۶ ماه متوالی بیشتر شده است. با توجه به آنکه از تیرماه ۹۸ قیمت این محصولات همواره با کاهش روبرو بوده است، می‌توان انتظارات تورمی را عامل اصلی افزایش تقاضای این محصولات و در نتیجه افزایش تولید (۵۷/۱) و فروش آن دانست (۶۰/۷). میزان استخدام نیروی کار نیز در ماه آذر ۹۸ نسبت به ماه قبل افزایش داشته (۶۷/۹) که می‌تواند متاثر از بهبود تولید و افزایش فروش باشد. قیمت محصولات تولیدی صنایع لاستیک و پلاستیک نیز در پی افزایش فروش و تقاضا، نسبت به ماه قبل تنزل داشته است (۴۲/۹). موجودی انبار محصولات این گروه از صنعت در ماه آذر ۹۸ با کمی افزایش روبرو بوده است (۵۳/۶) که بخشی از آن می‌تواند متاثر از افزایش موجودی لاستیک باشد. به نقل از رضا رحمانی وزیر صمت دولت فعلی، کمبود لاستیک در بازار به دلیل تصمیم کارخانه‌های تولیدی برای توزیع نکردن محصولات مربوط به بنزین است و بسیاری از بنکداران از عرضه کالا خودداری می‌کنند، زیرا می‌خواهند از نرخ دلار پس از افزایش قیمت بنزین آگاه شوند.

بعد از شرکت‌های صنایع «چوب، کاغذ و میلمان» و «وسایل نقلیه و قطعات وابسته»، مصرف حامل‌های انرژی در شرکت‌های صنعت لاستیک و پلاستیک نیز نشان از افزایش قابل توجهی در مقایسه با ماه قبل داشته است (۷۱/۴) که می‌تواند نتیجه افزایش تولید، افزایش استخدام و بالا رفتن سرعت تحویل سفارشات باشد (۵۷/۱). شایان ذکر است که صنایع لاستیک و پلاستیک، صنایع انرژی‌بر می‌باشند.

افزایش تولید در ماه آذر ۹۸ در مقایسه با آبان‌ماه، صرفاً منجر به افزایش فروش داخلی شده است زیرا که صادرات محصولات این گروه از صنعت بدون تغییر مانده است (شاخص ۵۰). از مهرماه ۹۸ صادرات محصولات لاستیک و پلاستیک هر ماه نسبت به ماه قبل، کاهش زیادی را تجربه کرده و در آذرماه در همان سطح باقی مانده است. این موضوع را می‌توان تاحدودی به ناآرامی‌های عراق نسبت داد.

انتظارات فعالان اقتصادی این گروه صنعتی برای ماه آینده مثبت ارزیابی شده است (۶۷/۹) که می‌تواند حاکی از بهبود وضعیت کلی این صنعت و افزایش تولید و فروش آن بوده باشد. افزایش سرعت تحویل سفارشات علی‌رغم افزایش میزان آنها نیز سفارشات می‌تواند متاثر از افزایش قابل توجه بکارگیری نیروی کار باشد (۶۷/۹). با توجه به آنکه ضرایب عواملی که در آذرماه ۹۸ نسبت به ماه قبل افزایش داشته‌اند، ۹۰ درصد ضرایب کل PMI صنعت لاستیک و پلاستیک را تشکیل داده است (میزان سفارشات ۳۰٪)، مقدار تولید محصولات (۲۵٪)، میزان استخدام نیروی کار (۲۰٪) و سرعت انجام و تحویل سفارشات (۱۵٪)، بهبود وضعیت کلی این صنعت را شاهد هستیم.

فرآورده‌های نفت و گاز

شامخ کل این صنعت از آذر ماه ۱۳۹۷ تا مهرماه ۱۳۹۸ همواره حاکی از بدتر شدن وضعیت این صنعت در هر ماه نسبت به ماه گذشته بوده اما با تثبیت وضعیت در مهرماه شاهد بهبود شامخ کل در آبان و آذرماه به ترتیب (۵۷/۸) و (۵۷/۹) هستیم. نفت خام و گاز طبیعی مهمترین مواد اولیه این صنعت محسوب می‌شود که متاثر از بازار بین‌المللی نفت خام و وضعیت تحریم‌های ایالات متحده می‌باشد. به دنبال افزایش قیمت جهانی نفت خام در آذرماه ۱۳۹۸ که در پی اجلاس ماه گذشته اوپک و تصمیم به کاهش تولید صادرکنندگان نفت رخ داد (افزایش قیمت نفت خام اوپک از ۶۳/۳ دلار به ازای هر بشکه در اول آذر تا ۶۷/۶ دلار در اواخر آن^۳)

۲. جی‌پی مورگن پیش‌بینی کرده است که هر بشکه نفت خام برنت در سال آینده ۶۴٫۵۰ دلار به‌ازای هر بشکه خواهد بود. موسسه گلدمن سَکس هم اخیراً چشم‌انداز خود از قیمت نفت را برای سال آینده تغییر و به ۶۳ دلار افزایش داده اس (تجارت نیوز).

۳. قیمت روزانه سبد نفتی در سایت سازمان اوپک

شاهد افزایش قیمت خرید مواد اولیه این صنایع هستیم (۶۱/۵).

میزان سفارشات جدید که طی ۷ ماه گذشته کمتر از ۵۰ بوده و در ابان ماه به ۵۹/۶ رسید، در آذر ماه به ۵۵/۸ رسیده است که نشان می دهد بعد از یک دوره که هر ماه نسبت به ماه قبل تنزل در سفارشات جدید رخ داده افزایش در سطح سفارشات جدید محق شده است. این امر به دنبال ثبات قیمت محصولات تولیدی (۵۰) پس از طی یک دوره روند کاهشی قیمت محصول ایجاد شده است.

مقدار تولید از آذر ماه سال گذشته (به استثنای اسفند ۹۷) همواره کاهش ماهانه نسبت به ماه قبل را نشان داده است این روند در آبان ماه معکوس شده (۵۹/۶) و در آذر ماه شاهد افزایش قابل توجه مقدار تولید نسبت به ماه گذشته هستیم (۶۱/۵). نکته قابل توجه دیگر این است که صادرات محصولات این گروه از ابتدای دوره سنجش شامخ در آذر ماه ۹۷ نشان از کاهش در هر ماه نسبت به ماه قبل داشته اما این روند در آذر ماه نشان از افزایش اندکی در صادرات نسبت به ماه قبل دارد (۵۱/۹). افزایش اندک در سفارشات جدید در آذر نسبت به آبان ماه (۵۵/۸) با وجود افزایش ناگهانی قیمت مواد اولیه (۶۱/۵)، می تواند متأثر از نگرانی متقاضیان از افزایش قیمت محصولات این گروه صنعتی در ماه های آینده باشد. پیش بینی های جهانی نیز حکایت از افزایش قیمت نفت در سال ۲۰۲۰ میلادی دارند.^۴

همان طور که در تحلیل ماه گذشته شامخ این گروه عنوان شد، به نظر می رسد فعالان این صنعت در حال تجربه کردن تغییر وضعیت و بهبود اوضاع عمومی صنعت نفت و گاز نسبت به ماه های گذشته هستند. شاهد این موضوع تغییر روند در میزان تولید و فروش محصول در آبان و آذر ۹۸ پس از طی یک دوره کاهشی در هر ماه نسبت به ماه قبل می باشد. (شامخ میزان تولید آذر ۶۱/۵ و شامخ میزان فروش آذر ماه ۵۳/۸ است). اما اینکه این بهبود تا چه حد تداوم داشته و تا چه میزان تقویت خواهد شد نیازمند گذر زمان است. در نهایت فعالان اقتصادی این صنعت نسبت به ماه آینده چندان بدبین نیستند (۵۱/۹) و حتی در ماه های گذشته سال جاری نوعی خوش بینی نسبت به آینده داشته اند.

نساجی

وضعیت صنعت نساجی در آذرماه با عدد شامخ ۶۲/۸۸ نسبت به ماه قبل مساعد ارزیابی شده است. افزایش سرعت انجام و تحویل سفارش (با عدد شامخ ۷۶/۹۲)، افزایش مقدار تولید محصولات (با عدد شامخ ۶۵/۳۸)، افزایش میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (با عدد شامخ ۶۱/۵۴) به همراه بهبود اندک در میزان سفارشات جدید، از عمده دلایل ارزیابی مثبت فعالان اقتصادی از این صنعت بوده است. اما از آنجا که میزان فروش محصولات تنها اندکی بیشتر از ماه قبل گزارش شده و وضعیت صادرات نیز تفاوتی با ماه پیش نداشته، به نظر می رسد بخشی از افزایش تولید محصولات در آذرماه، صرف افزایش موجودی محصول در انبار (با عدد شامخ ۶۱/۵۴) شده است. یکی از دلایل این مسئله برگزاری بیست و پنجمین نمایشگاه بین المللی ماشین آلات، مواد اولیه و محصولات نساجی از ۱۸ تا ۲۱ آذرماه بوده که ضمن آن شرکت ها، کارگاه ها، کارخانجات و دست اندرکاران این صنعت گرد هم آمده و با نمایش محصولات و ماشین آلات مورد استفاده، به ارائه و معرفی توانمندی های خود پرداختند. نمایشگاه ها فرصت بسیار مناسبی برای فعالان صنعت است تا زمینه های سرمایه گذاری، مبادلات تجاری و بازرگانی را فراهم کرده و با یکدیگر به گفتگو و تبادل اطلاعات بپردازند. علاوه بر آن، می توان از فرصت حضور شرکت های خارجی در این نمایشگاه ها استفاده کرد و انتقال فناوری های نوین به کشور را تسهیل نمود.

اما آن چه در وضعیت آذرماه صنعت نساجی جلب توجه می کند، افزایش نسبتاً چشمگیر قیمت خرید مواد اولیه (با عدد شامخ ۷۶/۹۲) و نامتناسب با قیمت محصولات تولید شده (با عدد شامخ ۴۶/۱۵) است. ضمن آنکه تأثیر افزایش قیمت بنزین هزینه های تولید را نمی توان نادیده گرفت، این افزایش قیمت مواد اولیه ممکن است به دلیل افزایش قیمت ارز و نیز عدم امکان خرید مدت دار توسط تولیدکنندگان رخ داده باشد. لذا باید دید که آثار این افزایش قیمت در ماه های آتی در بازار محصولات نساجی چگونه خواهد بود. اگرچه انتظارات تولید در ماه آینده (با عدد شامخ ۵۶/۳۸) نشان دهنده امیدواری فعالان صنعت به رونق تولید در ماه آتی است.

ماشین سازی و لوازم خانگی

وضعیت صنعت ماشین سازی و لوازم خانگی در آذرماه با عدد شامخ ۶۵/۷۴ مساعد توصیف شده است. افزایش مقدار تولید محصولات (با عدد شامخ ۷۰/۵۹)، افزایش میزان سفارشات جدید (با عدد شامخ ۷۰/۵۹) و نیز افزایش سرعت انجام و تحویل سفارش (با عدد شامخ ۶۶/۱۸) از عمده دلایل بهبود وضعیت هستند. به نظر می رسد در آستانه فصل زمستان و افزایش تقاضای لوازم خانگی مورد نیاز

۴. جی پی مورگن پیش بینی کرده است که هر بشکه نفت خام برنت در سال آینده ۶۴،۵۰ دلار به ازای هر بشکه خواهد بود. موسسه گلدمن سکس هم اخیراً چشم انداز خود از قیمت نفت را برای سال آینده تغییر و به ۶۳ دلار افزایش داده اس (تجارت نیوز).

در فصل سرما (اعم از محصولات گرمایشی، تصفیه هوا و غیره) توانسته روند کاهشی تولید در ماه‌های پایانی تابستان را که به طور عمده ناشی از کاهش تولید خنک‌کننده‌ها بوده است، جبران نماید.

به گواهی فعالان صنعت لوازم خانگی، اعمال تحریم‌های اقتصادی سبب شده تا مشتریان به تولیدات ساخت داخل روی آورده و مسائلی همچون در دسترس بودن قطعات یدکی، خدمات پس از فروش، گارانتی، تنوع محصولات و گرانی لوازم خانگی و ماشین‌آلات وارداتی، سبب شده تا بازار لوازم خانگی و ماشین‌آلات داخلی حتی با وجود اعمال تحریم‌های اقتصادی، شاهد افزایش تقاضا و فروش باشد. اذعان فعالان صنعت به روند رو به افزایش میزان استخدام و به کارگیری نیروی انسانی در دو ماه گذشته مؤید افزایش اشتغال‌زایی در این صنایع و نشانه‌ای از رونق نسبی است.

مانند بسیاری از صنایع دیگر، این صنعت نیز در آذرماه با افزایش چشم‌گیر قیمت مواد اولیه مواجه بوده که تا حدی بر افزایش قیمت محصولات تولید شده (با عدد شامخ ۵۵/۸۸) مؤثر بوده است. علاوه بر این، علی‌رغم حمایت دولت از تولیدکنندگان لوازم خانگی داخلی در زمینه ارز مورد نیاز برای واردات مواد اولیه از طریق سامانه نیمایی، به نظر می‌رسد که جهش‌های مقطعی نرخ ارز و نیز افزایش قیمت بنزین تاثیر هر چند اندک بر قیمت این محصولات داشته و لذا بدیهی است در غیاب حمایت‌های مؤثر دولت در راستای حفظ ثبات قیمت در بازار و نیز حمایت از تولیدکنندگان در راستای تهیه مواد اولیه و سرمایه در گردش مورد نیاز که از مهمترین مشکلات ایشان محسوب می‌شود، رونق نسبی ایجاد شده دستخوش تغییرات ناخوشایندی خواهد شد. همچنین نیاز است تا با قاچاق لوازم خانگی که در حال حاضر مهم‌ترین تهدید برای این صنعت به‌شمار می‌رود، به صورت مؤثرتری برخورد شده و به موازات آن در جهت یافتن راهکاری برای افزایش صادرات به ویژه به کشورهای همسایه اقدام نمود. به عبارت دیگر، عدم حضور برندهای خارجی در حوزه لوازم خانگی و ماشین‌آلات به موازات اقبال مصرف‌کنندگان به کالای تولید داخل، علاوه بر این که سبب شکل‌دهی انتظارات مثبت تولید در ماه آینده (با عدد شامخ ۶۴/۷۱) در میان تولیدکنندگان شده؛ فرصت مناسبی را نیز برای تولیدکنندگان داخلی فراهم آورده که در صورت بهره‌برداری مناسب، می‌تواند گام بلندی در جهت توسعه تولیدات داخلی و لذا رشد اقتصادی در شرایط تحریم باشد.

صنایع کانی غیر فلزی

شامخ کل بدست آمده برای گروه کانی‌های غیرفلزی در آذر ماه (۴۸/۷) است که حکایت از تضعیف خفیف وضعیت کلی این صنعت نسبت به ماه قبل دارد. میزان تولید محصولات این گروه در آذر ماه نسبت به ماه قبل افزایش یافته است (۵۶/۵).

موجودی مواد اولیه این صنعت در آذر ماه نسبت به ماه قبل، به شدت کاهش یافته است (۳۹/۱) که کمترین عدد در بین صنایع مختلف در شامخ آذر ماه است. این در حالی است که قیمت خرید مواد اولیه در این ماه نسبت به ماه گذشته افزایش شدید نشان می‌دهد (۷۶/۱). افزایش بهای مواد اولیه در کنار افزایش تولید (۵۶/۵) و کاهش سفارشات جدید (۴۳/۵) در آذر ماه منجر به کاهش شدید در موجودی مواد اولیه شده است. نکته حائز اهمیت آن است که از ابتدای محاسبه شامخ در آذر ۹۷ تا کنون موجودی مواد اولیه این صنعت همواره کاهش نسبت به ماه قبل را نشان می‌دهد. قیمت مواد اولیه در همین بازه زمانی نیز همواره افزایشی بوده است.

با وجود افزایش نسبی تولید محصولات گروه کانی‌های غیر فلزی (۵۶/۵) این صنعت با کاهش شدید فروش محصولات خود در آذرماه مواجه بوده است که کمترین عدد در بین صنایع مختلف می‌باشد (۳۹/۱). این در حالی است که قیمت محصولات تولیدی این گروه از شهریور ماه تا کنون تغییری نسبت به ماه قبل نداشته است (۵۰). همچنین صادرات محصولات گروه کانی‌های غیرفلزی (۴۳/۵) نسبت به ماه قبل کاهش نشان می‌دهد که با توجه به تغییرات فصلی و اینکه بازارهای هدف خارجی این محصولات عمدتاً کشورهای منطقه و همسایه می‌باشد، به نظر می‌رسد که شرایط بی ثبات عراق بر این کاهش اثرگذار بوده است.

عمده محصولات این گروه در بخش ساخت و ساز مورد استفاده قرار می‌گیرند. به طور سنتی با ورود به فصل سرما شاهد کاهش ساخت و ساز هستیم. اما بر اساس گزارش تحولات بازار مسکن شهر تهران در آذرماه ۱۳۹۸ که توسط بانک مرکزی منتشر می‌شود در آذر ماه ۹۸ تعداد معاملات آپارتمان‌های مسکونی شهر تهران ۹/۵ هزار واحد مسکونی رسیده که نسبت به ماه قبل و ماه مشابه سال قبل به ترتیب ۱۳۴/۷ و ۴۰ درصد افزایش نشان می‌دهد. با تداوم این روند شاهد افزایش فروش محصولات این گروه در ماه‌های آتی خواهیم بود. همچنین با مراجعه به اطلاعات بورس اوراق بهادار تهران شاهد روند افزایشی عمده نمادهای گروه کانی‌های غیرفلزی در آذر ماه هستیم که موید بهبود فروش محصولات این گروه و انتظارات خوش بینانه فعالیت اقتصادی این صنعت نسبت به ماه آینده (۶۰/۹) می‌باشد.

صنایع فلزی

در گزارش آذرماه صنایع فلزی، شامخ کل در ادامه روند ماه‌های شهریور، مهر و آبان همچنان در شرایط بهبود گزارش شده است. افزایش مقدار تولید محصولات، میزان سفارشات جدید و میزان فروش محصولات مؤید بهتر شدن شرایط کلی این صنعت است. همچنین در این ماه برای اولین بار در یک سال گذشته موجودی مواد اولیه بدون تغییر نسبت به ماه قبل بوده است در حالی که در سایر ماه‌ها این متغیر نسبت به ماه قبل کاهش یافته بود.

از نکات قابل توجه گزارش آذرماه صنایع فلزی قیمت خرید مواد اولیه است که به شدت افزایش یافته است. به گونه‌ای که بالاترین میزان مؤلفه شامخ قیمت خرید مواد اولیه را در بین صنایع (همانند آبان ماه) با ثبت رقم ۸۷/۵۰ به خود اختصاص داده است. به نظر می‌رسد استمرار این امر در دو ماه پیاپی آذر و آبان در نهایت تولیدکنندگان این صنایع را مجبور به افزایش قیمت محصولات خود کرده است. قیمت محصولات تولید شده این صنعت طی ۴ ماه منتهی به مهرماه کاهش یافته بود ولی در ماه آبان روند کاهش آن متوقف و در آذرماه با کسب رقم قابل توجه ۶۹/۱۷ روند آن معکوس شده است.

به‌طور کلی آذرماه به دلایلی نظیر اخبار مربوط به توافق تجاری چین و آمریکا در فضای بین‌المللی و رشد بورس، ناشی از افزایش انتظارات تورمی (افزایش قیمت بنزین و خبر کسری بودجه بالای دولت در سال ۱۳۹۹)، دارای اثرات مثبت بر بازار محصولات فلزی در داخل و خارج کشور بوده است. ضمن آنکه فلزاتی نظیر فولاد، سنگ آهن، مس، آلومینیوم و روی با افزایش قیمت در این ماه مواجه شدند.

صنایع غذایی

شامخ همه گروه‌های صنعتی غیر از صنایع کانی غیرفلزی و صنایع غذایی در آذرماه ۱۳۹۸ نسبت به ماه قبل نشان از بهبود وضعیت صنایع دارد. فعالان اقتصادی در صنایع غذایی پایین‌ترین رقم را در بین صنایع مورد بررسی گزارش نموده‌اند (۴۶/۳) که با توجه به ضریب اهمیت آن در شامخ کل، اثرگذاری بالایی دارد. شرایط کلی صنایع غذایی در آذرماه، مشابه ماه قبل، بدتر از ماه قبل ارزیابی شده است. کاهش مقدار تولید، کاهش سفارشات جدید و کاهش میزان فروش محصولات ترسیم‌کننده بدتر شدن فضای کلی این صنعت در دو ماه گذشته است.

به‌طور کلی بر اساس گزارشات ماهانه شامخ، صنایع غذایی طی یک سال گذشته از شرایط مناسبی برخوردار نبوده‌اند. چراکه به غیر از چهار ماه اسفند، اردیبهشت، شهریور و مهر (که شامخ کل بیانگر میزان اندکی بهبود بوده است) در سایر ماه‌ها، شرایط کلی این صنعت به نسبت ماه قبل خود بدتر ارزیابی شده است. میزان فروش محصولات در ۱۲ ماه گذشته به غیر از دو ماه اسفند و اردیبهشت (ماه‌های قبل و بعد از تعطیلات نوروزی) همواره کاهش یافته است. عدد شاخص فروش محصولات غذایی در آذرماه ۱۳۹۸، ۴۵/۷ بوده است. افزون بر موارد ذکر شده، یک سری مسائل که جنبه‌های خرابکارانه داشته و به بحث امنیت ملی کشور مربوط می‌شود نیز تقاضای برخی مواد غذایی را تحت تأثیر قرار داده است.

در مورد قیمت خرید مواد اولیه، این متغیر در صنایع غذایی نیز همانند سایر صنایع افزایشی گزارش شده است (۷۵). در مورد میزان صادرات در این صنعت اندکی کاهش گزارش شده است (۴۵/۷) که این کاهش می‌تواند متأثر از ناآرامی‌های عراق باشد. در شرایط کنونی بخش عمده‌ای از صادرات صنایع غذایی ایران به بازار کشورهای همسایه و از جمله عراق (به عنوان اولین مقصد صادراتی شیرینی و شکلات ایران) صورت می‌گیرد.

تحریم‌ها، نوسانات ارزی، تصمیم‌های سیاستی یک‌شبه و بدون برنامه نظیر افزایش قیمت بنزین و بسیاری موارد دیگر برای توجیه شرایط نامناسب این صنعت می‌توان عنوان کرد که محیط کسب و کار را برای فعالان این حوزه نامناسب و فضای فعالیت آن‌ها را با نااطمینانی روبرو کرده است. در آخرین اظهارات تشکلهای فعال در حوزه دام، طیور، نهاده‌های دامی، زیتون و آبریان مواردی نظیر عدم استفاده مطلوب از مزیت‌های صادراتی، خلأ یک شبکه منسجم توزیع، حذف مشوق‌ها و جوایز صادراتی (به گونه‌ای که صادرکنندگان این حوزه از سال ۹۱ تا کنون از مشوق‌های صادراتی محروم شده‌اند)، حضور کمرنگ تشکلهای در تصمیم‌سازی‌های این بخش، سهم محدود محصولات از بازارهای جهانی، قیمت‌گذاری دستوری و اصرار به موضوع پیمان‌سپاری ارزی، را از مشکلات و موانع رونق بخش کشاورزی و صنایع غذایی عنوان کرده‌اند.

به نظر می‌رسد همانند آنچه که فعالان اقتصادی حوزه صنایع غذایی خواستار آن هستند، افزایش مشارکت و هماهنگی بخش خصوصی و دولت است که می‌تواند گام نخست برای چاره‌اندیشی و حل معضلات این صنعت در بلندمدت باشد. شایان ذکر است با توجه

به اهمیت صنایع غذایی از حیث تأمین نیازهای اساسی خانوارها ادامه این روند با تضعیف و حتی حذف تولیدکنندگان و فعالان این عرصه از صنعت صنایع غذایی می‌تواند نتایج جبران‌ناپذیری را به دنبال داشته باشد.

صنایع شیمیایی

شامخ کل گروه صنایع شیمیایی نشان از بهبود در وضعیت عمومی این صنعت در آذرماه ۹۸ نسبت به ماه گذشته دارد (۵۸).

عمده محصولات تولیدی این صنایع شامل محصولات پتروشیمی، دارویی، بهداشتی، آرایشی، شوینده، مواد شیمیایی و پلیمری و ... می‌باشد. با توجه به آنکه مواد اولیه تولید این دسته از محصولات از فرآورده‌های نفت و گاز است و قیمت خرید نفت در آذرماه ۹۸ افزایش یافته است^۵، قیمت خرید مواد اولیه صنایع شیمیایی نیز افزایش یافته است (۶۷/۸). موجودی مواد اولیه این صنایع در مقایسه با ماه قبل تغییر محسوسی نداشته و نسبتاً نسبت مانده است (۵۲/۵).

در این صنعت، با وجود افزایش قیمت مواد اولیه، قیمت محصولات تولیدی گروه شیمیایی کاهش یافته است (۵/۴۷). به دنبال کاهش قیمت محصولات طی شش ماه گذشته و شکل‌گیری انتظارات تورمی در آذرماه (به دلیل افزایش بهای بنزین و قیمت جهانی نفت)، میزان سفارشات جدید این صنعت در آذرماه با افزایش خوبی روبرو بوده است (۵۹/۳). با این وجود، سرعت تحویل سفارش‌ها نیز افزایش داشته است (۵۹/۳). این امر می‌تواند ناشی از بکارگیری نیروی کار جدید و افزایش استخدام باشد (۵۵/۱).

افزون بر آن، مصرف حامل‌های انرژی صنایع شیمیایی در آذر ۹۸ نسبت به ماه قبل شاهد افزایش شدیدی بوده است (۶۷/۸)، که می‌تواند ناشی از افزایش قابل توجه تولید در این صنعت باشد (طی ۶ ماه اخیر مقدار تولید صنایع شیمیایی هر ماه در مقایسه با ماه قبل، یا بدون تغییر یا کاهش بوده است ولی پس از ۶ ماه، میزان تولید افزایش چشمگیری را تجربه کرده است). این افزایش می‌تواند در پی تصمیم اخیر بورس کالای ایران باشد. از ۱۳ آذر ۹۸، سقف خرید محصولات پتروشیمی در بورس کالای ایران به بازه زمانی یک ماهه تغییر کرده است. به منظور تلاش برای بهبود و تسهیل روند معامله محصولات پتروشیمی در بورس کالا، روند افزایشی معاملات محصولات پلیمری و شیمیایی در بورس مزبور، نسبت به افزایش عرضه محصولات پتروشیمی اقدام شده است.^۶

از طرف دیگر به گفته رئیس سندیکای تولیدکنندگان مواد دارویی ظرفیت شرکت‌های دارویی و تولیدکنندگان مواد موثره دارو در کشور، برای هر محصول بین ۳۰ تا ۴۰ درصد افزایش پیدا کرده است که موید بهبود در وضعیت عمومی این صنعت می‌باشد.

افزایش فروش محصولات صنایع شیمیایی در آذرماه ۹۸ در مقایسه با ماه قبل (۵۸/۵)، کاهش موجودی انبار محصول را به دنبال داشته است (۴۶/۶). از آنجا که صادرات محصولات شیمیایی در این ماه نسبتاً بدون تغییر بوده است (۴۹/۲)، افزایش تولید و فروش محصولات مذکور حاکی از بهبود تقاضای داخلی برای آنها بوده است. انتظارات تولید در ماه آینده در فعالان اقتصادی گروه صنایع شیمیایی مثبت ارزیابی شده است (۶۷/۸)، که با توجه به بهبود تولید و فروش در آذرماه منطقی به نظر می‌رسد. لازم به ذکر است که این صنعت با ضریب اهمیت ۰/۱۵ (از یک) در شامخ کل، سومین ضریب بالا را بعد از صنایع فلزی و صنایع غذایی دارد، به همین دلیل بهبود شامخ این صنعت (۵۸) در محاسبه شامخ کل، تاثیر قابل توجهی داشته است.

چوب کاغذ و مبلمان

وضعیت کلی صنایع چوب و مبلمان در آذرماه، با عدد شامخ ۶۱/۵۹ نسبت به ماه قبل مساعد ارزیابی شده است. افزایش مقدار تولید محصولات (با عدد شامخ ۶۵/۹۱)، افزایش میزان سفارشات جدید (با عدد شامخ ۶۳/۶۴) و نیز افزایش سرعت انجام و تحویل سفارش (با عدد شامخ ۶۱/۶۳) از عمده‌ترین دلایل این بهبود بوده‌اند. همچنین علی‌رغم افزایش قیمت خرید مواد اولیه، قیمت محصولات تولید شده نسبت به ماه قبل افزایشی نداشته و لذا افزایش میزان فروش محصولات در این ماه منطقی به نظر می‌رسد.

در بخش کاغذ، توافق تولیدکنندگان کاغذ و مقوا برای عدم افزایش قیمت‌ها با وجود افزایش قیمت مواد اولیه، سبب آرامش نسبی در این صنعت شده است. همچنین در بخش مبلمان نیز آمادگی تولیدکنندگان برای حضور و ارائه محصولات در نمایشگاه مبلمان در دی ماه، موجبات افزایش تولید را علی‌رغم افزایش قیمت مواد اولیه فراهم آورده است. با این وجود به گواهی فعالان این صنعت، همچنان تأمین مواد اولیه از چالش‌های اساسی این صنعت محسوب می‌شود که نیاز به رسیدگی جدی مسئولان را طلب می‌کند. با توجه به

۵. افزایش قیمت نفت خام از ۶۳.۳ دلار به ازای هر بشکه در اول آذر ۹۸ تا ۶۷.۶ دلار در اواخر ماه مذکور (قیمت روزانه سبد نفتی در سایت سازمان اوپک)

۶. مرضیه پهماسی رییس دفتر توسعه صنایع پایین دستی پتروشیمی

وابستگی بالای صنعت به ویژه در بخش کاغذ به واردات، دولت باید رفع موانع و افزایش تولید توسط کارخانجات داخلی را به عنوان یک سیاست مبنا قرار داده و در پی حمایت بیشتر از فعالان این صنعت باشد.

وسایل نقلیه و قطعات وابسته

گزارش ماهانه شامخ صنعت وسایل نقلیه و قطعات وابسته در آذرماه بسیار متفاوت از گزارش‌هایی اعلامی شامخ این صنعت در یک سال گذشته و همچنین متفاوت از گزارش آذرماه شامخ سایر صنایع است. چراکه گزارش شامخ آذرماه وسایل نقلیه و قطعات وابسته بیانگر بهبود قابل توجه در شرایط کلی صنعت وسایل نقلیه و قطعات وابسته است. به گونه‌ای که رقم شامخ گزارش شده برای این ماه (عدد شامخ کل ۶۷) بالاترین میزان شامخ در طول یک سال گذشته برای این صنعت و بالاترین میزان این شاخص در بین سایر صنایع گزارش شده در آذرماه است. بدین معنی که در این ماه تعداد بیشتری از فعالان این حوزه (بیش از هر ماه دیگر طی یک سال گذشته) به بهبود شرایط اذعان داشته اند. این امر بیشتر به دلیل بهبود در مؤلفه‌های مقدار تولید محصولات (عدد شامخ ۷۲/۷) و میزان سفارشات جدید (عدد شامخ ۷۵/۸) رخ داده است. در ماه گذشته نیز فعالان این حوزه میزان تولید خود در آبان ماه را اندکی افزایش داده بودند ولی همچنان میزان سفارشات جدید کاهش یافته گزارش شده بود.

از دیگر نکات مثبت گزارش این صنعت، میزان فروش محصولات در آذرماه است که توانسته رقم قابل توجه ۷۷/۳ را کسب کند. این رقم بیشترین میزان گزارش شده طی یک سال گذشته در این صنعت است. موجودی مواد اولیه نیز گرچه همانند گزارش‌های شامخ در یک سال گذشته همچنان در هرماه به نسبت ماه قبل کاهش یافته است ولی در آذرماه از شدت کاهش آن کاسته شده است.

به نظر می‌رسد آنچه باعث ایجاد جنب و جوش در این صنعت شده علاوه بر تلاش وزارت صمت و همکاری قطعه سازان در پویای داخلی سازی قطعات، خبر تصویب پرداخت تسهیلات از طریق بانک مرکزی جهت پرداخت مطالبات قطعه‌سازان، به خودروسازان است. این‌طور به نظر می‌رسد، مطابق با آنچه خودروسازان و قطعه سازان طی ماه‌های گذشته درخواست کردند، علیرغم نیاز این صنعت به چاره‌اندیشی اساسی، با تزریق مالی سعی شده است مشکلات این صنعت ولو در کوتاه مدت به آینده موکول گردد.

پوشاک و چرم

از نظر فعالان صنعت پوشاک، وضعیت در آذرماه با عدد شامخ ۵۸/۸۵ مساعد ارزیابی شده است. افزایش تولید محصولات (با عدد شامخ ۶۵/۳۸)، افزایش میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (با عدد شامخ ۶۱/۵۴) و افزایش میزان سفارشات جدید (با عدد شامخ ۵۸/۶۹) بیشترین نقش را در این ارزیابی مثبت داشته‌اند. بخشی از بهبود را می‌توان به برگزاری هفتمین نمایشگاه پوشاک در نیمه دوم آذرماه نسبت داد که فعالان صنعت را برای نمایش توانمندی‌های تولیدی خود در زمینه مد و پوشاک ترغیب نمود. افزایش موجودی محصول در انبار (با عدد شامخ ۶۱/۵۴) نشان‌دهنده آمادگی تولیدکنندگان برای حضور در نمایشگاه و پاسخ‌گویی به تقاضای بالقوه ناشی از آن است. از سوی دیگر بخشی از افزایش تولید نیز می‌تواند ناشی از آغاز فصل زمستان و پاسخ‌گویی به تقاضای بازار باشد. این افزایش تولید با انتظارات تولید در ماه آینده در آبان ماه نیز که توسط فعالان صنعت مثبت ارزیابی شده بود، منطبق است. همانند صنعت نساجی، فعالان صنعت پوشاک نیز افزایش چشم‌گیری در قیمت خرید مواد اولیه (با عدد شامخ ۸۰/۷۷) گزارش نموده‌اند که سبب افزایش قیمت محصولات تولید شده (با عدد شامخ ۵۷/۶۹) شده است. این افزایش قیمت ناشی از افزایش قیمت بنزین، افزایش قیمت ارز و نیز عدم اجازه واردات مواد اولیه، به ویژه چرم خام رخ داده است. همچنین میزان فروش محصولات نیز در آذرماه افزایش داشته است که یک دلیل آن، می‌تواند افزایش میزان حراجی‌ها در انتهای فصل پاییز باشد. همچنین این روند می‌تواند بیانگر نیازمندی و تقاضای موجود در بازار باشد که به موازات ممنوعیت واردات پوشاک، فرصتی برای رونق صنایع پوشاک داخل فراهم نموده است. در حال حاضر حدود ۶۰ درصد از نیاز پوشاک کشور از داخل تامین می‌شود و لذا نیاز است که دولت حمایت‌های خود را در این حوزه افزایش دهد تا بتوان کشور را از پتانسیل رشد بالای صنعت پوشاک در شرایط تحریم‌های اقتصادی، بهره‌مند نمود. علاوه بر این، کاهش میزان صادرات می‌تواند هشدار برای تولیدکنندگان در راستای افزایش کیفیت و لذا افزایش رقابت‌پذیری محصولات باشد و همزمان این پیام را به دولت و متولیان این صنعت بدهد که باید در راستای تامین مواد اولیه و سرمایه در گردش مورد نیاز واحدهای تولیدی تلاش نموده و در جهت کاستن از محدودیت‌های صادراتی و عدم امکان نقل و انتقالات مالی ناشی از تحریم‌های اقتصادی، در پی یافتن مقاصد صادراتی مناسب در میان کشورهای همسایه باشند.

جدول ۳: وضعیت شاخص‌های صنایع منتخب از نگاه طرح شاخص مدیران خرید - آذر ۱۳۹۸

شاخص	صنایع لاستیک و پلاستیک	صنایع فرآورده‌های نفت و گاز	صنایع نساجی	ماشین‌سازی و لوازم خانگی	صنایع فلزی غیر فلزی کانی	صنایع فلزی	صنایع غذایی	صنایع شیمیایی	چوب، کاغذ و مبلمان	وسایل نقلیه و قطعات وابسته	پوشاک و چرم	سایر صنایع
شامخ گروه	۵۷.۹	۵۶.۷	۶۲.۹	۶۵.۷	۴۸.۷	۵۹.۵	۴۶.۳	۵۸.۰	۶۱.۶	۶۷.۰	۵۸.۸	۵۱.۹
مقدار تولید محصولات	۵۷.۱	۶۱.۵	۶۵.۴	۷۲.۱	۵۶.۵	۵۸.۳	۴۸.۹	۶۰.۲	۶۵.۹	۷۲.۷	۶۵.۴	۳۸.۹
میزان سفارشات جدید	۵۷.۱	۵۵.۸	۵۷.۷	۷۰.۶	۴۳.۵	۵۶.۷	۴۰.۲	۵۹.۳	۶۳.۶	۷۵.۸	۵۷.۷	۵۵.۶
سرعت انجام و تحویل سفارش	۵۷.۱	۵۷.۷	۷۶.۹	۶۶.۲	۵۶.۵	۶۶.۷	۶۰.۹	۵۹.۳	۶۱.۴	۶۶.۷	۵۰.۰	۵۵.۶
موجودی مواد اولیه	۴۲.۹	۶۳.۵	۵۳.۸	۴۵.۶	۳۹.۱	۵۰.۸	۴۳.۵	۵۲.۵	۵۴.۵	۴۸.۵	۵۳.۸	۵۰.۰
میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی	۶۷.۹	۴۸.۱	۶۱.۵	۶۰.۳	۴۵.۷	۶۴.۲	۴۲.۴	۵۵.۱	۵۶.۸	۵۶.۱	۶۱.۵	۶۱.۱
قیمت خرید مواد اولیه	۸۲.۱	۶۱.۵	۷۶.۹	۷۳.۵	۷۶.۱	۸۷.۵	۷۵.۰	۶۷.۸	۶۵.۹	۸۳.۳	۸۰.۸	۶۶.۷
موجودی محصول (انبار)	۵۳.۶	۴۸.۱	۶۱.۵	۴۵.۶	۶۵.۲	۴۲.۵	۵۳.۳	۴۶.۶	۴۵.۵	۴۳.۹	۶۱.۵	۵۰.۰
میزان صادرات کالا	۵۰.۰	۵۱.۹	۵۰.۰	۴۴.۱	۴۳.۵	۴۹.۲	۴۵.۷	۴۹.۲	۴۷.۷	۴۷.۰	۴۲.۳	۴۴.۴
قیمت محصولات تولیدشده	۴۲.۹	۵۰.۰	۴۶.۲	۵۵.۹	۵۰.۰	۶۹.۲	۴۵.۷	۴۷.۵	۵۰.۰	۵۴.۵	۵۷.۷	۴۴.۴
مصرف حامل‌های انرژی	۷۱.۴	۵۷.۷	۶۱.۵	۶۹.۱	۵۴.۳	۶۱.۷	۵۱.۱	۶۷.۸	۷۲.۷	۷۲.۷	۶۵.۴	۶۶.۷
میزان فروش محصولات	۶۰.۷	۵۳.۸	۵۳.۸	۶۷.۶	۳۹.۱	۵۵.۰	۴۵.۷	۵۸.۵	۶۸.۲	۷۷.۳	۶۱.۵	۲۷.۸
انتظارات تولید در ماه آینده	۶۷.۹	۵۱.۹	۶۵.۴	۶۴.۷	۶۰.۹	۵۹.۲	۵۴.۳	۶۷.۸	۵۹.۱	۷۱.۲	۷۳.۱	۵۵.۶

معرفی طرح شامخ (شاخص مدیران خرید)

از میان شاخص‌های متنوع و گوناگون اقتصادی که توسط کشورها و سازمان‌های بین‌المللی انتشار می‌یابند، شاخص Purchasing Manager's Index (PMI)، که در فارسی به اختصار شامخ نامگذاری شده است، یکی از مهم‌ترین شاخص‌های اقتصادی است که مورد پذیرش اکثر کشورهای توسعه‌یافته قرار دارد. در حال حاضر شاخص شامخ برای حدود ۲۹۰۰۰ بنگاه بخش خصوصی در بیش از ۴۰ کشور دنیا محاسبه و منتشر می‌شود. این شاخص که بر اساس پایش پرسشنامه‌ای به دست می‌آید، بینش آنی و تصویر سریعی از شرایط اقتصاد کلان به‌ویژه وضعیت رونق و رکود در بخش‌های صنعت و خدمات ارائه می‌دهد. ویژگی‌های این شاخص عبارتند از:

- ✓ داده‌های شامخ به صورت ماهانه در روزهای ابتدایی ماه و پیش از انتشار داده‌های رسمی منتشر می‌شود.
- ✓ شامخ، امکان مقایسه مستقیم بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه از طریق تولید داده‌های استاندارد شده را فراهم می‌سازد.
- ✓ داده‌ها در شامخ بر اساس مستندات واقعی کسب‌وکارها و نه بر اساس نظرات شخصی و حدس مدیران جمع‌آوری می‌شوند.
- ✓ به‌صورت مستمر و دقیق توسط بازارهای مالی، بانک‌های مرکزی، مراکز تصمیم‌گیری اقتصادی و رسانه‌ها در جهان پیگیری می‌شود.

در طرح شامخ، از پاسخ‌دهندگان خواسته می‌شود به ۱۲ پرسش مطرح‌شده در قالب سه معیار وضعیت نسبت به ماه پیش (بهتر شده، بدتر شده و یا تغییری نکرده است)، پاسخ دهند. در صورت انتخاب گزینه بیشتر از ماه قبل: عدد ۱، گزینه بدون تغییر: عدد ۵/۰ و گزینه کمتر از ماه قبل:

عدد صفر برای آن پرسش ثبت می‌شود. مجموع حاصل ضرب درصد پاسخگویان به هریک از گزینه‌ها در عدد همان گزینه، مبین عدد شامخ در آن پرسش است. در نهایت معیار سنجش این شاخص عددی بین ۰ تا ۱۰۰ است. عدد ۰ و ۱۰۰ به ترتیب به معنای آن است که ۱۰۰ درصد پاسخگویان گزینه "بدتر شده است" و "بتر شده است" را انتخاب نموده‌اند، عدد ۵۰ نشان‌دهنده عدم تغییر وضعیت نسبت به ماه قبل، بالای ۵۰ نشانه بهبود وضعیت نسبت به ماه قبل و زیر ۵۰ به معنای بدتر شدن وضعیت نسبت به ماه قبل است. بر این اساس، چنانچه عدد محاسبه‌شده زیر ۵۰ باشد، اما از عدد محاسبه‌شده ماه قبل بیشتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بدتر شدن وضعیت، کاهش یافته است. در مقابل، چنانچه عدد محاسبه‌شده بالای ۵۰ باشد اما از عدد ماه قبل کمتر باشد، نشان می‌دهد که سرعت بهبود وضعیت در مقایسه با ماه قبل، کاهش یافته است.

برای طراحی پرسشنامه و وزن‌دهی به ۵ پرسش اصلی در محاسبه عدد شامخ بخش صنعت در اتاق ایران، از رویکردهای بین‌المللی با کمی تعدیل به صورت زیر استفاده شده است:

۱. مقدار تولید محصولات (پرسش اصلی با ضریب ۰.۲۵٪)
۲. میزان سفارشات جدید (پرسش اصلی با ضریب ۰.۳۰٪)
۳. سرعت انجام و تحویل سفارش (پرسش اصلی با ضریب ۰.۱۵٪)
۴. موجودی مواد اولیه (پرسش اصلی با ضریب ۰.۱۰٪)
۵. میزان استخدام و بکارگیری نیروی انسانی (پرسش اصلی با ضریب ۰.۲۰٪)
۶. قیمت خرید مواد اولیه
۷. موجودی محصول نهایی در انبار
۸. میزان صادرات کالا
۹. قیمت محصولات تولیدشده
۱۰. مصرف حامل‌های انرژی
۱۱. میزان فروش محصولات
۱۲. انتظارات تولید در ماه آینده

شامخ در برخی از کشورها

شامخ کل

شامخ صنعت

